

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет**

***Сутність та перспективи
впровадження
електронної демократії в Україні***

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Вінниця, 15 листопада 2016 р.)**

**Вінниця
ВНТУ
2017**

ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ. ЕЛЕКТРОННІ ПОРТАЛИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Запропоновано розглянути суть електронної демократії в Україні, зокрема звернути увагу на електронні портали, такі як «Електронна митниця» та «Веб–портал державних закупівель», метою створення яких є прозорість митниці та закупівель держави. Їх створення стало ще одною сходинкою до вирішення проблем, одною з основних є корупція та донесення інформації до народу. Тенденцію до зростання інформаційної відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень, їхньої прозорості з метою збільшення довіри до влади та контролю над їхніми діями народом.

Ключові слова: демократія, електронні портали, інформаційна прозорість, державні закупівелі.

Abstract

A review essence of e–democracy in Ukraine, paying attention to electronic portals such as «Electronic Customs» and «Web portal of public procurement», which is to create transparency of customs and procurement of state. Their creation was one more step to addressing one of the main corruption and deliver information to the people. Information tends to increase openness and transparency of government entities, their transparency in order to increase confidence in the power and control over their actions people.

Key words: democracy, electronic portals, information transparency, government procurement.

Вступ

Відомо, суть електронної демократії зводиться до використання інформаційних технологій з метою посилення демократичних процесів в державі. Е–демократія є фундаментом для участі громадськості у прийнятті державних рішень та здійсненні впливу на творення державної політики. Відповідальними за розвиток е–демократії є передусім органи влади.

В сучасній Україні реалізовані такі елементи електронної демократії:

- електронне законодавство у частині публікування нормативно–правових актів після їх реєстрації та прийняття на офіційному сайті Верховної Ради;
- електронний суд як Єдиний державний реєстр судових рішень та оперативний обмін інформацією в електронному вигляді між судовими установами (запроваджено пілотний проект у 15 судах загальної юрисдикції);
- електронні звернення, консультації та анкетування (працює частково, найкраще в частині електронних консультацій органів публічної влади з громадськістю – за рік проводиться понад 1000 консультацій);
- електронні портали, такі як «Електронна митниця» та «Веб–портал державних закупівель»;
- веб–сайти органів влади (сьогодні всі органи центральної влади мають власні сайти, проте лише низка міністерств підтримує дискусійні тематичні е–форуми);
- локальні портали адміністративних послуг;
- різноманітні онлайн ініціативи неурядових організацій [1].

Проаналізуємо загальну характеристику конкретного елемента електронної демократії, а саме, веб–сайти органів влади. За веб–сайтами стоять конкретні люди, їх мета та інформація. Навряд чи хтось стане сперечатися, що найбільша цінність нашої країни – це люди. Але, водночас, вони – і найбільше зло. Адже, якщо говорити про точки дотику громадянина і держави, кожному б з нас хотілося, аби їх було якомога менше, аби менше було потреби вистоювати в чергах, менше було причин для узгодження і уточнень у маленьких і великих начальників.

Як сказала засновниця ICT Centra (IGov) Яніка Меріло, обгрунтовуючи необхідність впровадження електронного уряду: «нема людей – нема корупції». Експерти та міжнародний досвід

свідчать про те, що саме застосування ІТ–технологій в митних процесах є запорукою ефективності роботи митниці та спрощення процедур торгівлі.

Останнім часом багато публікацій в пресі стосується проведення реформ в Державній фіскальній службі, в тому числі і в митному блоці.

Але, якщо в пресі жваво обговорюються питання запровадження автоматичного відшкодування ПДВ, використання РРО, то на проблему електронного декларування поки що не звертають особливої уваги. Але вона наявна і полягає в наступному [2].

Сьогодні, під час підготовки пакету документів до подачі в митний орган брокер за допомогою відповідних програм формує лише один електронний документ – електронну митну декларацію, за визначеними форматами обміну повідомленнями, і до неї додає скановані дозвільні документи у форматі PDF–файлів. Тобто відбулось підміна поняття електронного декларування на «PDF» – декларування. Головним недоліком все ще залишається великі обсяги по оформленні документів та час очікування відповіді від інспекторів митної служби [3, с. 98].

Офіційною метою створення веб–порталу державних закупівель, була відкритість, та прозорість закупівлі державою тих чи інших виробів та послуг. Тобто портал полегшував можливість спостерігати за оголошенням, та результатами тендерів які оголошувала держава.

Проведенням такого заходу займається тендерний комітет, орган, який створюється замовником. Тендерний комітет у своїй роботі повинен керуватися положеннями Закону України про держзакупівлі і нормативними актами. Саме тендерний комітет з числа учасників торгів, які в установлений термін подали свої заявки – тендерні пропозиції, обирає виконавця замовлення. При виборі переможця має діяти принцип прозорості, відкритості, неупередженості та об'єктивності.

Тендери можуть проводитися у вигляді відкритих торгів, закритих торгів, запиту цінових пропозицій, двоступеневих торгів, закупівель у одного учасника. Основним способом закупівель є відкритий тендер, де можуть брати участь будь–які постачальники, які відгукнулися на оголошення про проведення тендеру. Головним недоліком є можливість фальсифікації деяк тендерів.

Висновок

З огляду на вищезазначене, є позитивний рух до е–демократії, е–урядування та можливість, зокрема, спостерігати за тендерами, але знайдені недоліки потрібно усувати та надавати перевагу логічному та раціональному варіантам, також підвищити контроль за проведенням тендерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Електронна митниця в Україні – реальність! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/columns/2015/07/17/7074798/>
2. Що таке тендер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://articles.tendergid.ua/ua/%F9%EE_%F2%E0%EA%E5_%F2%E5%ED%E4%E5%F0.html
3. Денисюк С. Г. Імідж України у внутрішньо і геополітичних контекстах сучасності / С. Г. Денисюк, В. О. Корнієнко // *Studia Politologica Ucraino-Polona*. — Вип. 4. — Житомир–Київ–Краків : ФОП Євєнюк О. О., 2014. — С. 93–100.

Ткачук Юрій Анатолійович — студент групи ІІМ–13б, факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: yra.tkachuk.25@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно–політичних наук, академік Української Академії політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Tkachuk Yuri A. — student group ІІМ–13b, Faculty of Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: yra.tkachuk.25@gmail.com

Supervisor: **Valery Kornienko O.** — Ph.D., Doctor of Political Sciences, professor, head of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Science, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa.